

International Journal of Social
Science Research
www.ijssr.net
ijssresearch@gmail.com
ISSN: 2146-8257

Self-Awareness Levels of University Students Studying in the Sports Management Department

Pınar GÜZEL GÜRBÜZ¹

*Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi
ORCID: 0000-0001-5982-2816*

Mustafa Enes IŞIKGÖZ²

*Mardin ARTUKLU Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
ORCID: 0000-0001-7804-1011*

Selhan ÖZBEY¹

*Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi
ORCID: 0000-0003-4844-6338*

Melike ESENTAŞ¹

*Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi
ORCID: 0000-0001-8980-5662*

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine the self-awareness levels of students studying in the department of sport management in terms of various variables. The study was designed in descriptive survey model. The study group consisted of 361 students who were studying in the Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences at Manisa Celal Bayar University and volunteered to participate in the study. The data of the study were collected through the "Personal Information Form" prepared by the researchers and the "Self - Awareness Scale" which was developed by Condon (2011) and adapted to Turkish by Esentaş et al. (2018). In addition, descriptive statistics tests, independent samples t-test, correlation analysis, one-way variance analysis and post-hoc test techniques were used for the statistical evaluation of the data. Before the analysis, all the data were tested for normality through the Kolmogorov-Smirnov test, and the data were determined to distribute normally in the test result ($z = 1.107$; $p = 0.17 > 0.05$). As a result, it is recommended that improving the self-awareness skill level should be seen as a part of university education, and students of the department of sport management should be involved in these educational activities primarily as individuals and then as executive candidates.

Key Words: Self-Awareness, sport, sport management students

ARTICLE INFO

Received: 12.06.2020

Published online:

31.12.2020

Extended Summary

Introduction

University education, in addition to vocational education, should be seen as the process of students' acquiring scientific thinking skills, adopting cultural and universal values and discovering themselves. In this process, while cognitive development is provided through education programs and activities, other educational activities that will contribute to their social and emotional development are also included. In this period, in which students take and implement their own decisions and assume responsibility for its results, studies of awareness become important. Self-awareness is defined as that the individual is able to become aware of her/his own cognitive, emotional and social skills, to express her/his strength and limits and to comprehend the relationship with others. Students who receive the education of Sport Management are expected to reveal and improve their management and leadership skills. Therefore, they should be supported to manage their cognitive, social and emotional processes with awareness. Students studying in the department of sport management reflect new information to their lives while learning during the education period. The fact that the students, whose self-awareness levels are improved, manage their emotions well in the face of the problems they encounter in school life and after business life is thought to contribute to their discovery with their reactions and by trying different ways while managing the crisis.

Purpose

In this study, it was aimed to determine the self-awareness levels of students studying in the sport management department in the sub-dimensions of "cognitive skills", "emotion assessment skill", "social skills" and "social consciousness" based on the variables of gender, age, income level and grade.

Method

The research was designed in descriptive survey model. The study group consisted of 361 (91 females, 270 males) students who were studying in the Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences at Manisa Celal Bayar University in Turkey and volunteered to participate in the study. The data of the study were collected through "the Personal Information Form" prepared by the researchers and the "Self - Awareness Scale" which was developed by Condon (2011) and adapted to Turkish by Esentaş et al. (2018). As a result of the confirmatory factor analysis of the "Self-Awareness Scale" adapted to Turkish by the researchers, its 4-factor and 48-item structure was observed to be coherent; and Cronbach's Alpha internal consistency coefficients of the scale's sub-dimensions were calculated as 0.93 for "Cognitive Skills", .88 for "Emotional Assessment Skill", .86 for "Social Skills", .77 for "Social Consciousness", and Cronbach's Alpha coefficient was calculated as .88 for the entire scale (Esentaş et al., 2018). In the current study, Cronbach's Alpha internal consistency coefficients of the scale are .88 for "Cognitive Skills", .85 for "Emotion Assessment Skill", .76 for "Social Skills", .79 for "Social Consciousness", and .91 for the entire scale in terms of sub-dimensions.

In addition, descriptive statistics tests, independent samples t-test, correlation analysis, one-way variance analysis and post-hoc test techniques were used to evaluate the data statistically. Before the analysis, all the data were tested for normality through the Kolmogorov-Smirnov test, and the data were determined to distribute normally in the test result ($z = 1.107$; $p = 0.17 > 0.05$).

Results

91 (25.2%) of the students participating in the study were female and 270 (74.8%) were male. 121 (33.5%) of students were in the age group 17 to 20 years, 215 (59.6%) 21 to 24 years and 25 (6.9%) 25 to 28 years. Considering the minimum and maximum scores that can be obtained from the sub-dimensions of the scale, students were found to have a positive self-awareness above average in the sub-dimensions of cognitive skills, emotion assessment skill, and social consciousness and to be at a borderline level of self-awareness in the sub-dimension of social skills. It was concluded that their self-awareness did not change significantly according to the variables of gender and income status, but changed statistically and significantly according to the variables of age and class. In addition, it was detected that the sub-dimensions of the self-awareness scale were moderately positive with each other, and on the other hand, there was a positive and highly significant relationship between the total scale score and the sub-dimensions.

Conclusion and Implications

In this study examining the self-awareness levels of students studying in the Department of Sport Management; it was concluded that students had a positive self-awareness, their self-awareness did not change significantly according to the variables of gender and income status, but changed significantly according to the variables of age and grade. In addition, it was ascertained that the sub-dimensions of the self-awareness scale were moderately positive with each other, and there was a positive and highly significant relationship between the total scale score and the sub-dimensions. Although the literature does not include research findings to be directly compared with the findings obtained from this study, it is seen that awareness studies are intensely carried out with their cognitive and affective dimensions in terms of personal skills and intelligence. As a matter of fact, the mutual effects of cognitive development, meta-cognitive activities and emotional development on each other have an important role in the development of self-awareness (Bryce et al., 2015).

As a result, it is recommended that improving the self-awareness skill level should be seen as a part of university education, and students of the department of sport management should be involved in these educational activities primarily as individuals and then as executive candidates.

Spor Yöneticiliği Bölümünde Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Öz-Farkındalık Düzeyleri

Pınar GÜZEL GÜRBÜZ*¹

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi
ORCID: 0000-0001-5982-2816

Mustafa Enes IŞIKGÖZ²

Mardin ARTUKLU Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
ORCID: 0000-0001-7804-1011

Selhan OZBEY¹

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi
ORCID: 0000-0003-4844-6338

Melike ESENTAŞ¹

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi
ORCID: 0000-0001-8980-5662

ÖZET

Bu çalışmada spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin öz-farkındalık düzeylerini çeşitli değişkenler açısından tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma betimsel nitelikte tarama modelinde desenlenmiştir. Çalışma grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Bölümünde öğrenim gören ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 361 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri; araştırmacılar tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu”, Condon (2011) tarafından geliştirilen, Esentaş ve ark., (2018) tarafından Türkçeye uyarlanan “Öz-Farkındalık Ölçeği (ÖFÖ)” ile toplanmıştır. Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde betimsel istatistik testlerinin yanı sıra bağımsız gruplar t-testi, korelasyon analizi, tek yönlü varyans analizi ve post-hoc test tekniklerinden yararlanılmıştır. Analiz öncesi tüm veriler üzerinde Kolmogorov Smirnov testi ile normallik sınaması yapılmış, test sonucunda ($z=1,107$; $p=0,17>0,05$) verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Sonuç olarak, öz-farkındalık beceri düzeyinin yükseltilmesi üniversite eğitiminin bir parçası olarak görülmesi ve spor yöneticiliği bölüm öğrencilerinin öncelikle birey olarak ve sonrasında birer yönetici adayı olarak bu eğitim etkinliklerinin içinde olmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öz-farkındalık, spor, spor yöneticiliği öğrencileri

MAKALE BİLGİSİ

Alınma Tarihi: 12.06.2020
Çevrimiçi yayınlanma tarihi: 31.12.2020

* Sorumlu Yazar: Pınar GÜZEL GÜRBÜZ, E-posta: pnruguzel@yahoo.com

Giriş

Üniversite eğitimi mesleki eğitimin yanında öğrencilerin bilimsel düşünme becerisi kazanımları, kültürel ve evrensel değerleri benimsemeleri ve kendilerini keşfetme süreci olarak da görülmelidir. Bu süreçte bilişsel gelişimleri eğitim programı ve etkinlikleri ile sağlanırken, sosyal ve duygusal gelişimlerine katkı sağlayacak diğer eğitim faaliyetlerine de yer verilmektedir. Öğrencilerin kendi kararları alma, uygulama ve sonuçlarının sorumluluğunu taşıma sürecinin yaşandığı bu dönemde farkındalık çalışmaları önem kazanmaktadır.

Üniversitelerde ön lisans ve lisans düzeyinde spor sektörünün çeşitli alanlarında yönetici olarak istihdam edilmek üzere spor yöneticiliği bölümleri bulunmaktadır. Bu bölümden mezun olan öğrencilerin özel ve kamu sektöründe sportif faaliyetlerinin yönetim, organizasyon ve uygulamalarında görev almaktadırlar. Yönetici yetiştirme programlarının vazgeçilmez konusu olan liderlik kavramı spor bilimlerinde de karşımıza çıkmaktadır. Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri süre boyunca öz-farkındalık düzeylerinin tespit edilmesi eğitim süreçlerinde ve sonrasında karar mekanizmalarını etkileyebilir. Özellikle mezuniyet sonrasında atacakları yeni adımlarda ve mesleki yaşamlarına da olumlu katkılarının olacağı düşünülmektedir. Böylece, liderlik becerileri olan ve bu becerileri öz-farkındalıkla kullanan yönetici adaylarının eğitimi nitelikli insan yetiştirmek için de kullanılmaktadır.

Öz-farkındalık bireyin duygularını, güdülerini, arzularını gerçekçi bir biçimde analiz etmesi ve kendisi ile ilgili güçlü ve zayıf yanlarının farkında olması (Kernis, 2003), anlık neler hissettiğimizi bilme, yeteneklerimiz hakkında özeleştiri yapabilmesi ve yerinde bir öz-güven algısı olarak tanımlanmaktadır (Elias & Mocerri, 2012). Esentaş ve ark., (2017) bir bireyin gruba rehberlik edebilmesi için en önemli hususun kendi öz-farkındalığına sahip olması, olan bu kişilerin daha başarılı olacağını, duygu ve düşüncelerini kontrol altında tutarak doğru kararlar verebileceğini belirtmektedir. Duygusal öz-farkındalık, duyguları tanıma, algılama, duygusal karmaşıklığı yaşamama ve yaşantılarındaki deneyimlerine ilişkin analizler yapabilme gibi duygusal ve bilişsel süreçleri kapsamaktadır (Bajgar, Ciarrochi, Lane & Deane, 2005; Ciarrochi & Forgas, 2000; Killian, 2012; Lane, 2000). Heckemann ve ark., (2015) ise öz-farkındalığı yetenek, amaç ve yön belirlemek ve çalışma ortamlarının oluşturulmasında bir ön koşul olarak değerlendirmektedir.

Öz-farkındalık düzeyini tespit etmeye yönelik farklı ölçütler geliştirilmiş olmakla beraber bu çalışmada ölçeğin alt boyutları temel alınarak değerlendirme yapılmıştır. Bunlar bilişsel beceriler, duygusal değerlendirme becerisi, sosyal beceri ve sosyal bilinçlilik (Condon, 2011).

Bilişsel beceriler; sorunları çözmek için yaratıcı çözümler üretebilme ve olası çözüm yolları uygulanmadığı durumlarda yeni yollar geliştirebilme becerisi, tüm problemi ya da problemin çeşitli yanlarını tanımlayabilme becerisini, birbiri ile alakasız gibi gözükken bir dizi olay için, mantıklı açıklamalar yapabilme beceri düzeyini tespit etmeye yöneliktir. Ayrıca bu beceri, sıkıcı bir görevle uğraşırken de dikkatin dağılmamasını, gösterilen nesnelere akılda tutularak kıyaslanmasını ve sıraya konulacak olaylar ya da eylemler, sayıları, harfleri, kelimeleri, resimleri, yöntemleri, cümleleri, matematiksel veya mantıksal işlemleri içerebilir.

Duyguları değerlendirme becerisi; ilk seferde, yeni ortamlara girmekte ve insanlarla tanışma, başkalarının yüz ifadelerinden ya da vücut dillerinden, gerçekte ne demek istediklerini ve mutlu olup olmadığını anlayabilme vb., becerileri kapsar. Ayrıca başkalarının ve arkadaşların duyguları hakkında gözlem yaptığı, insanların duygularını anlayabildiği, kendi için hedefler koyup ulaşmak için elimden gelenin en iyisini yapma becerisini ölçmektedir. Kişinin kendimi motive edebilme, kendini cesaretlendirmesi ve duygularını kontrol edebilme beceri düzeyine yöneliktir.

Sosyal beceri; başkalarının tercihlerini anlama, tanımadığım insanlar hakkında şüphe duyma, başkalarını tanıma ve geçinebilmede zorluk yaşamayı kapsar. Ayrıca, etrafındaki insanları tahmin edilemez bulma ve farkında olmadan incitme davranışlarını içermektedir.

Sosyal bilinçlilik; Sosyal ortamlara kolaylıkla uyum sağlama, insanlar kızgın olduklarında nedenini ve isteklerini anlama ve kişinin davranışlarına gösterilen tepkileri tahmin edebilme vb., düzeyi ölçer. Ayrıca, kişinin kendi duyguları ve hislerine anlama kabiliyetine yönelik

Spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin, eğitim-öğretim dönemi boyunca yeni bilgiler öğrenirken bunları yaşantılarına yansıtmaktadırlar. Öz-farkındalık düzeyleri artan öğrencilerin, okul hayatında ve sonrasında iş yaşamlarında karşılaştıkları sorunlar karşısında duygularını iyi yönetiyor olmasının verdikleri tepkilerle ve krizi yönetirken farklı yolları denemeleri, keşfetmelerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Genç nüfusun çoğunluğunu yansıtan üniversite öğrencilerinin öz-farkındalık düzeylerinin belirlenmesi, kişisel gelişimleri, kendi hayatlarına liderlik edebilmeleri, mesleki yaşantıları ve ekip arkadaşlarıyla olan uyumu açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada spor yöneticiliği bölümünde okuyan öğrencilerin öz-farkındalık düzeylerini cinsiyet, yaş, gelir düzeyi ve sınıf değişkenleri temel alınarak “Bilişsel Beceriler”, “Duyguları Değerlendirme Becerisi”, “Sosyal Beceriler” ve “Sosyal Bilinçlilik alt boyutlarında tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Spor Yöneticiliği Bölümünde okuyan öğrencilerin öz farkındalık düzeylerinin incelendiği bu çalışma betimsel nitelikte tarama modelinde desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılı güz yarısında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Bölümünde öğrenim gören ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 361 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma için gerekli izinler alınmıştır.

Araştırmanın verileri; araştırmacılar tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu”, Condon (2011) tarafından geliştirilen, Esentaş ve ark., (2018) tarafından Türkçeye uyarlanan “Öz-Farkındalık Ölçeği (ÖFÖ)” ile toplanmıştır. Kişisel bilgi formunda; araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel özelliklerine ilişkin 6 soru bulunmaktadır. Öğrencilerin öz-farkındalık düzeylerinin belirlenmesine ilişkin “ÖFÖ” ise toplam 48 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır.

Ölçeğin “Bilişsel Beceriler” alt boyutu 19 madde, “Duyguları Değerlendirme Becerisi” alt boyutu 13 madde, “Sosyal Beceriler” alt boyutu 9 madde ve “Sosyal Bilinçlilik” alt boyutu ise 7 madde içermektedir. ÖFÖ’ nün tüm alt boyutlarını içeren maddeleri 7’li likert tipinde, “1:Beni çok zayıf bir şekilde tanımlıyor; Beni gayet iyi bir şekilde tanımlıyor” şeklinde, olumsuz maddeleri ise tersinden Likert tipli olarak puanlandırılmıştır. Ölçekte her bir alt boyuttan alınan yüksek puanlar, katılımcıların bu alanlarda yüksek öz-farkındalığa sahip olduklarına işaret etmektedir.

Araştırmacılar tarafından Türkçeye uyarlanan “ÖFÖ” nün doğrulayıcı faktör analizi sonucunda, dört faktörlü ve 48 maddelik yapısının iyi uyum gösterdiği görülmüş, ölçeğin alt boyutlarının Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları; “Bilişsel Beceriler” için 0.93, “Duyguları Değerlendirme Becerisi” için .88, “Sosyal Beceriler” için 0.86, “Sosyal Bilinçlilik” için 0.77, ölçeğin tamamı için ise Cronbach Alfa katsayısı 0.88 olarak hesaplanmıştır (Esentaş ve ark., 2018). Mevcut çalışmada ise ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları; Alt boyutlar itibarı ile “Bilişsel Beceriler” için 0.88, “Duyguları Değerlendirme Becerisi” için 0.85, “Sosyal Beceriler” için 0.76, “Sosyal Bilinçlilik” için 0.79, ölçeğin tamamı için ise 0.91 olarak hesaplanmıştır.

Çalışmadan elde edilen veriler, SPSS istatistik programı ile analiz edilmiştir. Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde betimsel istatistik testlerinin yanı sıra bağımsız gruplar t-testi, korelasyon analizi, tek yönlü varyans analizi ve post-hoc test tekniklerinden yararlanılmıştır. Analiz öncesi tüm veriler üzerinde Kolmogorov Smirnov testi ile normallik sınaması yapılmış, test sonucunda ($z=1,107$; $p=0,17>0,05$) verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Tüm veriler için istatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Araştırma bulguları sırasıyla, katılımcıların cinsiyet, yaş, gelir düzeyi ve sınıf değişkenlerini içeren kişisel özelliklerini kategorileştirerek yüzde ve frekans sayılarına göre verilmiştir (Tablo1). Daha sonra öğrencilerin öz-farkındalık düzeylerinin ölçeğin alt boyutlarında betimsel istatistik sonuçları, cinsiyet, yaş, gelir düzeyi ve sınıf değişkenine göre öğrencilerin öz-farkındalık düzeyleri (Tablo 2,3,4,5 ve 6) ölçeğin alt boyutları temel alınarak incelenmiştir. Son olarak, öz-farkındalık ölçeği alt boyutlarının birbirleriyle ve toplam puanla olan ilişkisine ilişkin korelasyon analizi bulgularına yer verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel özelliklerinin dağılımı

Değişkenler	Kategori	n	%
Cinsiyet	Kadın	91	25,2
	Erkek	270	74,8
Yaş	17-20 arası	121	33,5
	21-24 arası	215	59,6
	25-28 arası	25	6,9
Gelir Düzeyi	Düşük	63	17,5
	Orta	277	76,7
	Yüksek	21	5,8
Sınıf	1. Sınıf	96	26,6
	2. Sınıf	131	36,3
	3. Sınıf	52	14,4
	4. Sınıf	82	22,7
Toplam	Toplam	361	100,0

Tablo 1'e göre; araştırmaya katılan öğrencilerin 91'i (%25,2) kadın, 270'ı (%74,8) erkektir. Yaş aralığı olarak öğrencilerin 121'i (%33,5) 17-20 arası, 215'i (%59,6) 21-24 arası, 25'i (%6,9) 25-28 arası yaşa sahiptir. Öğrencilerin 63'ü (%17,5) düşük, 277'si (%76,7) orta ve 21'i ise (%5,8) yüksek gelir düzeyine sahip olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin 96'sı (%26,6) 1. Sınıf, 131'i (%36,3) 2. Sınıf, 52'si (%14,4) 3. Sınıf ve 82'si (%22,7) 4. Sınıf öğrencisidir.

Tablo 2. Öğrencilerin öz-farkındalık düzeylerinin alt boyutlara göre betimsel istatistik sonuçları

	Alt Boyutlar	N	Ort.	SS	Min.	Mak.
Öz-farkındalık	Bilişsel Beceriler	361	88,14	19,82	19	133
	Duyguları Değerlendirme Becerisi	361	62,70	14,55	13	91
	Sosyal Beceriler	361	35,58	10,57	9	63
	Sosyal Bilinçlilik	361	33,24	8,85	7	49

Tablo 2 incelendiğinde; öğrencilerin öz-farkındalık ölçeği alt boyut puan ortalamalarının “Bilişsel Beceriler” için ($88,14\pm 19,82$), “Duyguları Değerlendirme Becerisi” için ($62,71\pm 14,55$), “Sosyal Beceriler” için ($35,58\pm 10,57$) ve “Sosyal Bilinçlilik” için ($33,24\pm 8,85$) olarak gerçekleşmiştir. Ölçek alt boyutlarından alınabilecek minimum ve

maksimum puanlar göz önüne alındığında sırasıyla; bilişsel beceriler, duyguları değerlendirme becerisi ve sosyal bilinçlilik alt boyutlarında öğrencilerin ortalamasının üstünde olumlu bir öz-farkındalığa, sosyal beceriler alt boyutunda ise sınırda bir öz-farkındalık düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 3. “Cinsiyet” değişkenine göre öğrencilerin öz-farkındalık düzeylerinin t-testi sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	Ort.	SS	t	p
Bilişsel Beceriler	Kadın	91	84,76	21,71	-1,88	0,06
	Erkek	270	89,28	19,05		
Duyguları Değerlendirme Becerisi	Kadın	91	61,16	15,85	-116	0,24
	Erkek	270	63,21	14,07		
Sosyal Beceriler	Kadın	91	34,79	10,64	-0,81	0,41
	Erkek	270	35,84	10,56		
Sosyal Bilinçlilik	Kadın	91	31,98	9,34	-1,57	0,11
	Erkek	270	33,66	8,65		

Tablo 3 incelendiğinde, cinsiyet değişkenine göre spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin tüm alt boyutlarda öz-farkındalık düzeylerinin anlamlı olarak değişmediği saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 4. Yaş değişkenine göre öğrencilerin öz-farkındalık düzeylerinin ANOVA sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın kaynağı	K.T.	df	K.O.	F	p
Bilişsel Beceriler	Gruplar arası	2515,820	2	1257,910	3,242	0,04*
	Gruplar içi	138891,255	358	387,964		
	Toplam	141407,075	360			
Duyguları Değerlendirme Becerisi	Gruplar arası	1394,938	2	697,469	3,340	0,03*
	Gruplar içi	74769,151	358	208,852		
	Toplam	76164,089	360			
Sosyal Beceriler	Gruplar arası	89,531	2	44,766	0,399	0,67
	Gruplar içi	40140,624	358	112,125		
	Toplam	40230,155	360			
Sosyal Bilinçlilik	Gruplar arası	404,847	2	202,424	2,608	0,07
	Gruplar içi	27782,665	358	77,605		
	Toplam	28187,512	360			

* $p<0,05$

Tablo 4 incelendiğinde, yaş değişkenine göre öğrencilerin öz-farkındalık düzeylerinin “Bilişsel Beceriler ($F_{(2-358)}=3,242$; $p<0,05$)” ve “Duyguları Değerlendirme Becerisi ($F_{(2-358)}=3,340$; $p<0,05$)” alt boyutlarında anlamlı olarak farklılaştığı, “Sosyal Beceriler ($F_{(2-358)}=0,399$; $p>0,05$)” ve “Sosyal Bilinçlilik ($F_{(2-358)}=2,608$; $p>0,05$)” alt boyutlarında ise anlamlı olarak farklılaşmadığı saptanmıştır.

“Bilişsel Beceriler” ve “Duyguları Değerlendirme Becerisi” alt boyutlarında öğrencilerin öz-farkındalık düzeylerinin hangi yaş grupları arasında kaynaklandığına ilişkin post-hoc test tekniklerinden test varsayımları karşılanan LSD testi uygulanmıştır. Test sonucunda; “Bilişsel Beceriler” alt boyutunda, 17-20 arası yaşa sahip öğrenci grubu ile 21-24 arası yaşa sahip öğrenci grubu arasında öz-farkındalık düzeylerinin 17-20 arası yaş grubu öğrencileri lehine anlamlı olarak değiştiği görülmüştür. “Duyguları Değerlendirme Becerisi” alt boyutlarında ise 17-20 arası yaşa sahip öğrenci grubu ile 21-24 arası yaşa sahip öğrenci

grubu arasında ve 21-24 arası yaşa sahip öğrenci grubu ile 25-28 arası yaşa sahip öğrenci grubu arasında öz-farkındalık düzeylerinin 17-20 ve 25-28 arası yaş grubu öğrencileri lehine anlamlı olarak değiştiği görülmüştür. Bu sonuca göre; 17-20 arası yaşa sahip öğrencilerin “Bilişsel Beceriler” ve “Duyguları Değerlendirme Becerisi” alt boyutlarında diğer yaş gruplarına göre öz-farkındalık düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Gelir durumu değişkenine göre öğrencilerin öz-farkındalık düzeylerinin ANOVA sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın kaynağı	K.T.	df	K.O.	F	p
Bilişsel Beceriler	Gruplar arası	91,039	2	45,520	0,115	0,89
	Gruplar içi	141316,035	358	394,738		
	Toplam	141407,075	360			
Duyguları Değerlendirme Becerisi	Gruplar arası	64,664	2	32,332	0,152	0,85
	Gruplar içi	76099,424	358	212,568		
	Toplam	76164,089	360			
Sosyal Beceriler	Gruplar arası	96,906	2	48,453	0,432	0,64
	Gruplar içi	40133,249	358	112,104		
	Toplam	40230,155	360			
Sosyal Bilinçlilik	Gruplar arası	41,210	2	20,605	0,262	0,77
	Gruplar içi	28146,302	358	78,621		
	Toplam	28187,512	360			

Tablo 5 incelendiğinde, gelir durumu değişkenine göre öğrencilerin tüm alt boyutlarda öz-farkındalık düzeylerinin anlamlı olarak farklılaşmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 6. Sınıf değişkenine göre öğrencilerin öz-farkındalık düzeylerinin ANOVA sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın kaynağı	K.T.	df	K.O.	F	p
Bilişsel Beceriler	Gruplar arası	7859,695	3	2619,898	7,004	0,00*
	Gruplar içi	133547,380	357	374,082		
	Toplam	141407,075	360			
Duyguları Değerlendirme Becerisi	Gruplar arası	4269,373	3	1423,124	7,067	0,00*
	Gruplar içi	71894,716	357	201,386		
	Toplam	76164,089	360			
Sosyal Beceriler	Gruplar arası	869,611	3	289,870	2,629	0,05
	Gruplar içi	39360,544	357	110,254		
	Toplam	40230,155	360			
Sosyal Bilinçlilik	Gruplar arası	1784,864	3	594,955	8,045	0,00*
	Gruplar içi	26402,649	357	73,957		
	Toplam	28187,512	360			

* $p<0,05$

Tablo 6 incelendiğinde, sınıf değişkenine göre öğrencilerin öz-farkındalık düzeylerinin “Bilişsel Beceriler ($F_{(2-357)}=7,004$; $p<0,05$)”, “Duyguları Değerlendirme Becerisi ($F_{(3-357)}=7,067$; $p<0,05$)” ve “Sosyal Bilinçlilik ($F_{(3-357)}=8,045$; $p<0,05$)” alt boyutlarında anlamlı olarak farklılaştığı, “Sosyal Beceriler ($F_{(3-357)}=2,629$; $p>0,05$)” alt boyutunda ise anlamlı olarak farklılaşmadığı saptanmıştır. Sınıf değişkenine göre anlamlı farklılaşmanın gerçekleştiği alt boyutlarda farkın hangi sınıflar arasında kaynaklandığını belirlemek için post-hoc test tekniklerinden test varsayımları karşılanan Dunnett-C testi uygulanmıştır.

Uygulanan test sonucunda; “Bilişsel Beceriler” alt boyutunda, 1.sınıf öğrenci grubu ile 3. ve 4. sınıf öğrenci grupları arasında, 2. sınıf öğrenci grubu ile 4. sınıf öğrenci grubu arasında, “Duyguları Değerlendirme Becerisi” ile “Sosyal Bilinçlilik” alt boyutlarında ise 1. ve 2. sınıf öğrenci grupları ile 4. sınıf öğrenci grubu arasında, öz-farkındalık düzeylerinin 1. ve 2. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin lehine anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür. Bir başka ifade ile 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin öz-farkındalık becerilerini üst sınıftaki öğrencilere göre daha iyi sergiledikleri söylenebilir.

Tablo 7. Öz-farkındalık ölçeği alt boyutlarının birbirleriyle ve toplam puanla olan ilişkisine ilişkin korelasyon analizi sonuçları

Alt Boyutlar		1. Bilişsel Beceriler	2. Duyguları Değ. Becerisi	3. Sosyal Beceriler	4. Sosyal Bilinçlilik	
1.Bilişsel Beceriler	r	1				
	p					
2. Duyguları Değerlendirme Becerisi	r	0,69**	1			
	p	0,00				
3.Sosyal Beceriler	r	0,03	0,03	1		
	p	0,46	0,46			
4.Sosyal Bilinçlilik	r	0,63**	0,70**	0,04	1	
	p	0,00	0,00	0,36		
5.Öz-farkındalık	r	0,88**	0,86**	0,30**	0,79**	1
Toplam	p	0,00	0,00	0,00	0,00	

** Korelasyon 0.01 seviyesinde anlamlıdır (sig. 2-tailed).

Tablo 7 incelendiğinde, öz-farkındalık ölçeğini oluşturan alt boyutların birbirleriyle olan ilişkileri genelde pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı çıkmıştır. Öz-farkındalık ölçeği toplam puan ile ölçeği oluşturan alt boyutlarla olan ilişkisi incelendiğinde ise, sosyal beceriler alt boyutu ile pozitif yönde düşük, diğer alt boyutlarla pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı ilişkilerin olduğu saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Spor Yöneticiliği Bölümünde okuyan öğrencilerin öz-farkındalık düzeylerinin incelendiği bu çalışmada; öğrencilerin olumlu düzeyde bir öz-farkındalığa sahip oldukları, öz-farkındalıklarının cinsiyet ve gelir durumu değişkenlerine göre anlamlı olarak değişmediği, ancak yaş ve sınıf değişkenine göre anlamlı olarak değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öz-farkındalık ölçeği alt boyutlarının birbirleriyle pozitif yönde orta düzeyde, ölçek toplam puanı ile alt boyutlar arasında ise pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Alan yazında bu çalışmadan elde edilen bulguların doğrudan karşılaştırılabileceği araştırma bulgularına rastlanılmamakla birlikte, kişisel beceriler ve zekâ ekseninde; bilişsel ve duygusal boyutları ile farkındalık araştırmalarının yoğun olarak gerçekleştirildiği görülmektedir. Nitekim öz-farkındalığın gelişiminde, bilişsel gelişim, üst bilişsel faaliyetler ve duygusal gelişimin birbirleri üzerindeki karşılıklı etkileri önemli yer tutar (Bryce ve ark., 2015).

Çalışmada, öz-farkındalık ölçeği alt boyutlarının ölçek toplam puanı ile pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki içinde oldukları saptanmıştır. Nitekim öz-farkındalık bilişsel, motivasyonel ve duygusal sonuçları ile birlikte bir sosyal psikoloji teorisi olarak ele alınmakta ve incelenmektedir (Duval ve Wicklund, 1972; Wicklund ve Duval, 1971). Van Son ve ark. (2018) çalışmalarında öğrencilerin farkındalıkları ile öz-yönetimlerini inceledikleri çalışmalarında, öğrencilerin öz-farkındalık düzeylerinin ölçek ortalamasının üzerinde saptamışlardır. Azak (2018) hemşirelik öğrencilerinin bilinçli farkındalık düzeylerini araştırdığı çalışmasında, öğrencilerin ortalamasının biraz üstünde bilinçli farkındalık düzeyine

sahip olduklarını, bilinçli farkındalık düzeyi ile öğrencilerin yaşları, cinsiyetleri, sınıfları ve doğum yerleri açısından anlamlı farklılıklar ortaya çıkmazken, algılanan gelir düzeyi ve en uzun süre yaşadıkları bölge açısından anlamlı farklılıklar ortaya çıktığını saptamıştır. Bu bulgular bilişsel beceriler boyutu itibarı ile çalışma bulgularımızı kısmen destekler niteliktedir.

Sullivan (2017) öz-farkındalığın liderlikle ilişkisini incelediği araştırmasında, cinsiyetin öz-farkındalık üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını saptamıştır. Benzer şekilde Groves (2005)'de çalışmasında liderlikte duygusal becerileri göstermede cinsiyet açısından fark olmadığını rapor etmiştir. Özsoy ve Günindi (2011) okul öncesi öğretmenliği lisans programında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının biliş üstü farkındalık durumlarını inceledikleri araştırmaları sonucunda, okulöncesi öğretmeni adaylarının biliş üstü farkındalık puanlarında cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık bulunmadığını rapor etmişlerdir. Cengiz, Serdar ve Donuk, (2016) beden eğitimi ve spor öğrencileri ile yürüttükleri çalışmalarında, öğrencilerin bilinçli farkındalık düzeylerinin yaş ve cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Bu bulgular cinsiyeti değişkeni açısından çalışma bulgumuzu destekler niteliktedir.

Van Son, Luong ve My (2018) çalışmalarında, sınıf değişkenine göre öğrencilerin öz-farkındalık düzeylerinin anlamlı olarak değiştiğini, Tuncer (2017) ise çalışmasında sosyal bilimler ve mühendislik bölümü öğrencilerinin bilinçli farkındalık puan ortalamaları arasında sosyo-ekonomik değişkeni açısından anlamlı bir fark olmadığını belirlemişlerdir. Sosyo-ekonomik düzey ve sınıf değişkeni açısından bu bulgular çalışma bulgularımızla örtüşmektedir. Alan yazında demografik değişkenlere göre çeşitli boyutlarda öz-farkındalık düzeylerinin farklı çıkması doğal bir durumdur. Çünkü öz-farkındalık, kişinin kendi duygularını, düşüncelerini, arzularını gerçekçi bir biçimde ele alması ve kendi karakter özellikleriyle ilgili güçlü ve aynı zamanda zayıf yönlerini bilmesi sürecini ifade ederken (Kernis, 2003) aynı zamanda farkındalığın dengeli bilgi işleme ile ilişkili olduğu bildirilmiştir (Baron, 2016). Yine davranış analitiği perspektifinden bakıldığında, öz-farkındalığın aslında kendi davranışımızın sözel ayrımcılığı olarak tanımlanabilir (Barnes, Barnes, Roche ve Smeets, 2001). Bu nedenle sosyal geribildirimden kaynaklanan motivasyonel özelliklere sahip öz-farkındalığa ilişkin tutum-davranış tutarsızlıklarının da oluşması mümkündür (Duval ve Wicklund, 1972).

Sonuç olarak, spor yöneticiliği bölüm öğrencilerinin öncelikle birey olarak ve sonrasında birer yönetici adayı olarak öz-farkındalık düzeylerini geliştirici uygulamaların ve etkinliklerin içinde olmaları önerilmektedir. Bu konuda yapılacak araştırma bulgularının 21.Yüzyıl spor örgütlerinde liderlik yapacak öğrenciler ve bu öğrencileri yetiştiren kurumlarca paylaşılması da ileriye doğru atılacak adımlar için önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Azak, A. (2018). Hemşirelik Öğrencilerinin bilinçli farkındalık düzeylerinin belirlenmesi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 15(3), 170-176.
- Bajgar, J., Ciarrochi, J., Lane, R., & Deane, F. P. (2005). Developmental of the levels of emotional awareness scale for children (LEASC). *British Journal of Developmental Psychology*, 23(4), 569-586
- Barnes, H.Y., Barnes, H.D., Roche, B. & Smeets, P.M. (2001). The development of self and perspective-taking, *Behavioral Development Bulletin*, 1, 42-45.
- Baron, L. (2016). Authentic leadership and mindfulness development through action learning. *Journal of Managerial Psychology*, 31, 296–311.
- Bryce, D., Whitebread, D. & Szucs, D. (2015). The relationships among executive functions, metacognitive skills and educational achievement in 5 and 7 year-old children. *Metacognition and Learning* 10(2), 181–198.
- Cengiz, R., Serdar, E. ve Donuk, B. (2016). Üniversite öğrencilerinin bilinçli farkındalık ve girişimcilik düzeylerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2(4), 1320-1328.
- Ciarrochi, J., & Forgas, J. P. (2000). The pleasure of possessions: Affective influences and personality in the evaluation of consumer items. *European journal of social psychology*, 30(5), 631-649.
- Condon, R.J. (2011). *The relationship between self-awareness and leadership: Extending measurement and conceptualisation. (Unpublished master's dissertation)*. University of Canterbury Christchurch, New Zealand.
- Duval, T.S. & Wicklund, R.A. (1972). *A theory of objective self-awareness*. New York: Academic Press.
- Elias, M.J. and Mocerri, D.C. (2012). Developing social and emotional aspects of learning: the American experience. *Research Papers in Education*, 27(4), 423-434.
- Esentaş, M., Özbey, S., & Güzel, P. (2017). Self-Awareness and leadership skills of female students in outdoor camp. *Journal of Education and Training Studies*, 5(10), 197-206.
- Esentaş, M., Işıkgöz, E., Güzel, P. ve Özbey, S. (2018). Spor yöneticilerinde öz-farkındalık: Bir ölçek uyarlama çalışması, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 493-510.
- Groves, K.S. (2005). Gender differences in social and emotional skills and charismatic leadership. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 11(3), 30-46.
- Heckemann, B., Schols, J. M. G. A., & Halfens, R. J. G. (2015). A reflective framework to foster emotionally intelligent leadership in nursing. *Journal of Nursing Management*, 23, 744–753.

- Kernis, M.H. (2003). Toward a conceptualization of optimal self-esteem. *Psychological Inquiry*, 14 (1), 1-26
- Killian, K. D. (2012). Development and validation of the emotional selfawareness questionnaire: A Measure of emotional intelligence. *Journal of Marital and Family Therapy*, 38 (3), 502-514.
- Lane, R. D. (2000). Levels of emotional awareness: Neurological, psychological, and social perspectives. In R. Bar-On & J. D. A. Parker (Eds.), *The handbook of emotional intelligence: Theory, development, assessment, and application at home, school, and in the workplace* (p. 171–191). Jossey-Bass.
- Sullivan, P. (2017). *The Relationship of self-awareness to leadership effectiveness for experienced leaders*. (Graduate theses and dissertations). From: <https://scholarcommons.usf.edu/etd/6764>.
- Tuncer, N. (2017). *Bir grup üniversite öğrencisinin belirlenen sosyal anksiyete düzeylerine göre bilinçli farkındalık ve yaşam doyumu düzeylerinin incelenmesi*. (Yükseklisans tezi), Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özsoy, G. ve Günindi, Y. (2011). Okulöncesi öğretmen adaylarının üstbilişsel farkındalık düzeyleri. *Elementary Education Online*, 10(2), 430-440.
- Van Son, H., Luong, T. & My, N.T.D. (2018). Self-awareness and self-management of students in grades 4 and 5 in Vietnam. *International Journal of Education and Psychology in the Community*, 8(1/2), 146-156.
- Wicklund, R.A. & Duval, T.S. (1971). Opinion change and performance facilitation as a result of objective self-awareness. *Journal of Experimental Social Psychology*, 7, 319-342.

Atıf için/Please cite as:

Güzel Gürbüz, P. Işıkgöz, M.E., Özbey, S. & Esentaş, M. (2020). Spor yöneticiliği bölümünde okuyan üniversite öğrencilerinin öz-farkındalık düzeyleri. *International Journal of Social Science Research*, 9(2), 96-108.